

VIENTYBĖ

6 1969
JUN 6

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. 8 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. GEGUŽĖS (MAY) 9 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 20 C.

Liberty Federal Savings & Loan Association prezidentas adv. Charles S. Cheledenas ir Ona Cheledinienė, vykdančioji viceprezidentė, planuoja banko 68 metų sukakties programą.

Jono Valaičio foto

Liberty Federal 68 metų sukaktis

JONAS VALAITIS

Nuo balandžio 29 iki gegužės 29-tosios Liberty Federal Savings and Loan Association, Philadelphia, Pa., mini savo 68 m. gyvavimo sukaktį. Sukakties proga prisimintina praeitis ir kiek daug pirmieji lietuviai ateiviai įdėjo sunkaus darbo pasišventimo vieni kitiems padėti.

Pirmieji lietuviai imigrantai apsisustojo uostamiesčiuose ar arti jų: Bostone, New Yorke, Philadelphijoje, Baltimorėje. Tik kai praturtėjo, apsimokėjo "šipkortės" ir savo pirmąsias algeles pasiuntė savo numylėtiems Lietuvoje, pradėjo dairytis ir keltis į besivystančius pramonėje centrus: Čicagą, Clevelandą, Pittsburghą, Detroitą. Iš angliakasyklų vyko į skerdyklas, iš avalynės ir audinių centrų Naujojoje Anglijoje vyko į pasaulinį motorų centrą Detroitą.

Jiems visiems rūpėjo ne vien duona, bet ir prie duonos. Rūpėjo ir lietuvių kultūrinis gyvenimas ir organizacijos. 1886 m. įsteigta Vientybė, kuri iš Pensylvanijos Plymoutho visam lietuvių pasauliui teikė žinias apie ateivių isikūrimą, rašė apie Lietuvą, ragino steigti organizacijas, davė vilties Lietuvoje likusiems, kad išvykę iš Lietuvos savo tėvynės nepamiršta. Tais pat metais Pensylvanijoje su-

sikuria ir Susivienijimai, sunkiai dirbantiems lietuviams aptarnauti.

PO TŪKSTANTŲ PER MĖNESĮ

Kai kuriais lavais į naują pasaulį atplaukdavo po tūkstantį lietuvių per mėnesį. Augo Vientybės skaitytojų skaičius, augo Susivienijimai. Iš sunkiai uždirbtos algos, pradėjo centas kitas likti santaupoms.

Iš tų vargingų lietuvių santaupų isikūrė ir pirmoji Lietuvių Paskolos ir Statybos Bendrovė Philadelphijoje. Pradininku buvo Antanas Jocius 1900 metais. Jis susirado dar 6 pritarėjus. Susidėjo po 25 centus. Pagrindinis kapitalas buvo vos \$3.50. Visi pasižadėjo kas mėnesį mokėti po vieną dolerį akcijoms. Įstaiga augo. Kai 1901 m. bal. 29 d. sukvietė susirinkimą, turėjo \$76.00 kapitalo ir nutarė steigti bendrovę. Čarterį pasirašė: K. Unikas, Ant. Liniauskas ir S. Arbašauskas.

Išsirinko valdybą: pirm. A. Liniauskas, vicepirm. Jonas Gudiškis, sekr. Kazys Unikas, išd. Simas Arbašauskas. Direktoriai: J. Didvalis, J. Gudiškis, Ant. Petkus, K. Čeledenas, Ant. Drožeckis.

Dabartinio Liberty Federal prezidento tėvas K. Čeledenas ilgus metus pirmi-

ninkavo Lietuvių Pašalpiniam Klubui, o Onos Čeledinienės tėvas J. Prancūninas per 32 metus be pertraukos dirbo ne tik šioje finansinėje įstaigoje, bet ir kitose kultūrinėse bei visuomeninėse organizacijose.

Per patį pirmąjį savo gy-

vavimo penkmetį įstaiga suteikė vos 5 paskolas \$5,200 sumai. Per antrąjį penkmetį jau suteikė 7 paskolas \$8,200 sumai. Trečiajam penkmečiui pajėgė išduoti paskolų 46 asmenims beveik \$72,000 sumai.

Argentinos lietuviai Buenos Aires Presidente viešbutyje susitinka su svečiais iš Čicagos. Iš k. stud. Ramutis Vilutis, Vida Tumasonienė, dr. Antanas Lipskis, Alina Lipskienė, dr. Vaclovas Tumasonis ir dr. Aldi Miguel Šlepetis, medicinos žurnalų bendradarbis ir Buenos Aires ligoninės Tornu vicedirektorius. Čicagiečius jis supažindino su Argentinos ligoninių veikla.

P. Ožinsko foto

PET POSĖDŽIAI EUROPOJE

Vaclovas Sidzikauskas, Pavergtųjų Europos Tautų organizacijos pirmininkas su žmona Birute ir kitais delegacijos nariais gegužės pradžioje išvyko į Europą dalyvauti Pavergtųjų Europos tautų organizacijos atstovų pasitarimuose.

Lankysis Vokietijoje, kurortiniame mieste Bad Kissingen, Stutgarte ir Munchene, kur tarsis su lietuvių grupėmis. Lankysis Prancūzijoje, Šveicarijoje ir Anglijoje. Madride, Ispanijoje tarsis su Ispanijos vyriausybe ir radijo tinklo pareigūnais Lietuvai perdavinėti lietuvių kalba programas.

Kiti delegacijos nariai lankysis Danijoje bei Liuksemburge.

Pagrindinė delegacijos posėdžių vieta geg. 6 ir 7 Londone, geg. 5-10 Kopenhagoje, geg. 9 Bonnoje, geg. 12-15 Strasburge, geg. 16-17 Paryžiuje, geg. 22 Romoje ir Vatikane, kur bus priimti Popiežiaus ir jo užsienio politikos ekspertų, ir geg. 30 Stockholme.

Sidzikauskai grįš į New Yorką birželio pabaigoje.

Be lietuvių, šioje delegacijoje yra čekų, latvių, albanų, bulgarų, estų, vengrų ir lenkų atstovai.

Be oficialių posėdžių, delegacijos nariai mėgins užmegsti glaudesnius ryšius su Europos valstybių vyriausybėmis, koordinuoti veiklai siekiant pavergtosioms tautoms atgauti nepriklausomybę ir laisvę.

LIETUVIAI PASAULYJE

* Prof. V. S. Vardys, Oklahoma universitete dėstąs politinius mokslus ir šiemet metams pakvies-tas vadovauti rusų kalbos bei Tarybinės sistemos studijų seminarui Munchene, Bavarijoje. Seminaras įvyks birželio 16 iki liepos 18.

* Popiežius Paulius VI bal. 16 Europos Lietuvių vyskupu nominavo prel. Antaną Deksnį, East St. Louis, Ill. Lietuvių parapijos kleboną. Parapijoje darbavosi 28 m. Kai 1941 m. atvyko į Jungtines Val-srybes pirmiausiai buvo kun. dr. J. B. Končiaus vi-karu Mt. Carmel, Pa.

* Poetas Vladas Slaitas iš Londono, Anglijos, kun. Jonas Kuzmickas iš Brad-ford, Anglijos ir rašytojas Romualdas iš Halifax, Chi-cagoje lapkričio 9 d. Jau-nimo Centre bus Anglijos lietuvių klubo pristatomi publikai.

* Eugenijus Bartkus, ALTO pirmininkas, lankosi San Salvadore savofirmos Bartkus & Associates reikalais, San Salvadore tiesiai greit-keliu.

* Skulpt. Antano Mončiaus darbų paroda vyksta Pary-žiuje nuo gegužės 2 iki 15. Liepos mėn. dalyvaus paro-doje Lecco mieste, Italijoje.

* Ged. Govarskas Muncheno universitete, Bavarijoje studijuoja aeronautiką. Jo tėvai Luiza ir Henrikas yra prekybininkai Maracay, Venezueloje.

* Muzikas Bronius Jonu-šas sulaukė 70 m. amžiaus. Gimtadienio proga Omaha, Nebraska "Rambyno" cho-ras savo vadovui surengė pagerbimą, į kurį buvo pakviesta visa lietuvių kolonija. Praeitais metais muz. B. Jonušas minėjo mu-zikinės ir visuomeninės veiklos 50 m. sukaktį.

VASARIO 16 AUKOS

Lietuvos nepriklausomy-bės minėjimų komitetai iš 57 Lietuvių kolonijų ALTO Centrai prisiuntė savo aukas. Jų tarpe 7-ios Lietu-vių Bendruomenės apylin-kės, ir 7 parapijų klebonai: prel. L. Mendelis iš Balti-more, Md., kun. S. Morkū-nas iš Sioux City, Iowa, kun. S. Saulėnas iš Cambridge, Mass., kun. A. Vainauskas iš Nashua, N. H., kun. A. Žuromskis iš Lowell, Mass., kun. A. Abračinskis iš Norwood, Mass., kun. V. Martinkus iš Providence, R. I.

Daugiausia aukų gavo iš Chicago, Ill., Detroit, Mich., Boston, Mass., New York, N. Y., Brockton, Mass., Los Angeles, Cal., Miami, Fla., Rockford, Ill., St. Peters-burg, Fla., New Britain, Conn., Lake County, Indiana, Kenosha, Wis. Kiek ir iš kur aukų pasiūsta L. Bendruo-menei, nepaskelbta.

* Antanas Pavasaris, teno-ras, įdainavo ilgo grojimo plokštelę, akompanuojant Apeikytei. Pirmoje plokš-telės pusėje įdainuota 7 lie-tuviškos dainos: O, Metri-klėnės "Nemunėlis", "Ten mano tėvynė", ir "Dainos, muzika ir gėlės"; B. Bu-driūno "Sauksmas", ir "Ty-kliai, tykliai"; J. Štarkos "Tušti paliktieji namai" ir S. Cerlenės-Mulks "Lietu-vos laukai". Antroje pusė-je operų arijos. Įdainuoti kūriniai buv užrašyti kon-certo metu.

* Solistė Daiva Mongirdai-tė birželio 15 dalyvaus Ka-lifornijos lietuvių dienoje, kurią organizuoja šv. Ka-zimiero lietuvių parapija, Los Angeles, Cal.

* Mokytojas J. Danis, li-tuanistas, Lietuvoje buvęs gimnazijos direktorium, LB paskirtas lituanistinių mokyklų inspektorium JAV vakarinėms valstybėms.

Liberty Federal

Atkelta iš I psl.

Penktasis penkmetis jau parodė tikrą banko veidą ir veiklą: išdavė 556 paskolas \$1,487,000 sumai.

Įėjus į milijoninę apy-vartą, pinigai pradėjo už-dirbti pinigus. Ir bankas šuoliu augo.

Jūsų reporteriui buvo la-bai įdomu patirti iš prezi-dento Ch. Cheleden, kad, lietuviai net iš 28 Jungtinių Amerikos Valstybių taupo savo pinigus Liberty Fede-ral. Bet būtų dar geriau, jei Liberty Federal Savings lietuviai taupyti iš visų 50 Amerikos Valstybių. O jų visur esama, visame konti-nente.

Talgi, Liberty Federal, 68-jų metų gimtadienis mi-nimas ne vien Philadelphiaje. Jis minimas visos ban-ko šeimos, kuri išsiblaškiu-si gyvena 28-se valstybėse.

Dar vienas įdomus faktas apie Liberty Federal. Čia dirba sūnūs ir dukros beveik visų banko organizatorių ir direktorių. Kai kurie tie se-nesnės kartos lietuviai sen-niai mirę, kiti išėję į pen-sijas. Bet jie paliko savo įpėdinius, kurie sugeba pa-

tarnauti visiems amerikie-čiams nežūrint jų kilmės.

Nuo to laiko, kai Lietuvių Paskolos ir Statybos Ben-drovė įsikūrė 1901 m. su \$76.00 kapitalu, kitataučiai čia sudėjo per 70 milijonų dolerių savo santaupų, o lie-tuviai vos 2 milijonus. Ar ne gėda visiems, kad lie-tuvių vadovaujamas bankas lietuvių taupytojų turėtų to-ki nedidelį skaičių?

LIBERTY FEDERAL ŪNASAS LIETUVYBEI

Kiek milijonų dolerių per banko tarnautojų rankas pe-rėjo tegali suskaičiuoti tik kompiuteriai. Bet kiek lie-tuviams Liberty Federal pa-dėjo tautinėje ir kultūrinėje veikloje - jokie kompiūte-riai nesuskaičiuos. Kaip ga-lima elektroniškai įvertinti artimo melle, pagalbą bro-liui lietuviui išsigelbėti iš finansinės krizės?

Liberty Federal vykdan-čioji viceprezidentė Ona Cheledenienė Vienybės ats-tovą painformavo, kad 68-jų metų sukaktuvį proga paskirtos 68 vertingos dova-

nos ir laimėjimo būdu bus apdovanoti įvairiomis dato-mis gimę taupytojai. (Pla-čiau žiūrėkite šiame pusla-pyje talpinamą garsinimą.)

Bet be visų dovanų pati geriausia yra valdžios lei-dimai -- taupytojams duoti didžiausius nušimčius už įneštąsias santaupas, net iki 5.35 % per metus!

Liberty Federal centras yra 202-204 North Broad Street, vos dvi gatvės nuo miesto valdybos rūmų, vie-nų gražiausių pastatų pasaulyje. Banko patalpose, pa-

čioje garbingiausioje vieto-je - Lietuvos Vytis, Lais-vės Varpas, kurio kopiją ir Lietuva gavo kaip amerikie-čių lietuvių dovaną Lietuvos laisvei atžymėti.

LIBERTY FEDERAL TURI DU SKYRIUS

Be centrinės raštinės Li-berty Federal turi du sky-rius: Stenton Ave ir Duval ir 1625 Wadsworth Avenue. Bet, anot Ch. Cheleden, pa-togiausias skyrius visiems lietuviams yra pašto dėžu-tė, kuri tiek toli, kiek jūsų bankas.

Todėl lietuviai, nežūrint kur jie begyventų, prašomi naudotis pašto priemonėmis ir taupyti Philadelphiajos lie-tuvių banke.

Atidarydami taupomasias sąskaitas rašykite: Liberty Federal Savings & Loan Association, 202-204 North Broad Street, Philadelphia, Pa. 19150.

Asmeniškai apsilankiu-siems žinotina, kad priėmi-mo valandos kasdien yra nuo 9:30 iki 4 val. po pietų. Penktadieniais iki 8 val. v. Seštadieniais uždaryta.

VIENYBĖ, 1969 m. gegužės 9 d.

L.F.S. 68th Anniversary
Make A Note To Stop In

**Good News Travels Fast
Have You Heard?**

L.F.S. is offering 68 Valuable Prizes to commemorate the occasion.
L.F.S. Birthday is April 29th
When is yours?

Register your Birthday, bring or mail coupon. If your Birthday is closest to one of the 68 Sealed Birthdays you will be a winner.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS
Stenton & Duval 202 N. Broad St.
1625 Wadsworth

Please register my Birthday:

Month	Date	Year
In The 68 Lucky Birthday Drawing		
NAME: _____		
ADDRESS: _____		
PHONE: _____		
(Limited To One Entry Per Person)		

Have You Heard?

THAT WHEN you open a \$100. Savings Account you can obtain a collector's item - "Coin Set" of Uncirculated Silver Coins, including a John F. Kennedy half-dollar, plus an Indian Head penny. This collection is not only a valuable gift but a memento of by-gone-days. (Limit to One to a Family).

Have You Heard?

THAT WHEN you open a Savings Account for \$50.00 you can get a Hi-Intensity Lamp or any one of many other valuable gifts.

Have You Heard?

THAT L.F.S. pays

5.35% per year

OR

5.25% per year

On a minimum \$5,000 Saving Certificate when left to be compounded quarterly. (Additions can be made in multiples of \$1,000).

If you prefer to have checks mailed or deposited quarterly.

*Lest you Forget - Before this paper is put aside - Fill in your Birthday Slip

YOU MAY BE A WINNER!

Liberty Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

Philadelphia, Pa.

Branch Office
STENTON AVE. & DUVAL
LI 8-3900

Branch Office
1625 WADSWORTH AVE.
CH 8-5300

Philadelphia, Pa.

Main Office
202 N. BROAD ST.
LO 7-1480

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

JONAS KELEČIUS, aktorius ir dailininkas, kurio dailės paroda buvo surengta kovo mėn. Čiurlionio galerijoje Chicagoje.

ALGIRDAS KURAUŠKAS (dešinėje) paruošęs dekoracijas J. Gaidelio "Danos" operai (jos premjera buvo balandžio 12 d. Chicagoje) dalinasi įspūdžiais su neatpažintu tautiečiu.

Z. Degučio foto

* KAZIMIERAS KASIULAITIS iš Chicagos gegužės 24 d. išskrenda trims mėnesiams į Lenkiją, Jugoslaviją, Ispaniją, Vokietiją, Šveicariją ir Austriją.

* SANDAROS redaktoriui Mykolui Vaidylai susirgus, Sandaros savaitraštyje Chicagoje redakcijoje dabar dirba J. Vaidelys ir Pr. Šulas. Administracijoje - Aleksandras Blinštrubas.

* PROF. PRANAS ČEPĖNAS Chicagoje su eile bendradarbių ruošia Naujų laikų Lietuvos istoriją, kurioje bus aprašomas 1900-1944 m. laikotarpis. Savo dalis jau paruošė dr. J. Jakštas, dr. J. Pajaujis ir dr. V. Sruogienė.

* MYKOLO SLEŽEVIČIAUS mirties 30 m. sukakties paminėjimas įvyks lapkričio 16 Jaunimo Centre, Chicagoje. Bus koncertas ir paskaita.

* REGINA RASLAVIČIENĖ iš Chicagos išvyko į Keniją, Tanzaniją, Etiopiją ir kitus Afrikos kraštus. Kelionėje bus apie mėnesį laiko.

* LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ S-GOS Chicagos skyrius išrinko naują valdybą, kuria sudaro: A. Gintneris, P. Dirkis, J. Kapačinskis, M. Peteraitienė ir P. Venclova.

* ALTO suvažiavimas šiais metais įvyks Labor Day savaitgalyje Detroit, Mich. Tuo reikalu Jonas Jasaitis savo namuose buvo sukviėtas spaudos konferenciją.

* BALZEKO KULTūros MUZIEJAUS geneologijos skyriaus vedėju paskirtas A. Kuraitis, kuris renka žinias apie lietuvių gimimus ir mirtis.

VIENYBĖS red. Chicagoje Ed. Sulaitis su žmona Lietuvių Dailės Instituto surengtoje parodoje Čiurlionio galerijoje. Nuotraukoje matomas dail. V. Vizgirdo paveikslas.

Z. Degučio foto

DR. NADAS RASTENIS, poetas laureatas ir advokatas, prie darbo stalo savo rezidencijoje Baltimore, Md.

Poezijos žurnalas apie Nadą Rasteni

Poezijos žurnalas "Scimitar and Song" savobalandyžio-gegužės laidą paskyrė Amerikos lietuvių poetui laureatui, Nadui Rastenii. Žurnalo viršelyje Nado Rastenio nuotrauka su laurų vainiku. Toliau seka jo biografinės informacijos ir nuotrauka su žmona Julija, buvusia Baltrukonyte.

Dr. Amado M. Yuzon, dartinis prezidentas United Poets Laureate International ir "Laurel Leaves" redaktorius, Nado Rastenio 77 metų gimtadienio proga parašė eilėraštį, kuris patalpintas žurnale.

Net du puslapiai paskirti Nado Rastenio poezijai anglų kalba; ištraukos iš jo poemos "War's Curse" ir šie eilėraščiai: Determination, Happiness, The Things that Last ir Maryland.

Taip pat atspausdinti Nado Rastenio lietuvių poetų vertimai: Kleofa Jurgelionio "Atsiminimai", P. Vaičiūčio "Yra šalis kur upės teka", Elenos Tumėnienės "Meilė", K. Binkio "Obuolių žiedai" ir ištraukos iš Donelaičio "Metai".

* Skulptorė Elena Kepalaitė iš New Yorko išstitys savo kūrinius lietuvių dienoje birželio 15 Los Angeles, Cal.

* Rima Salytė iš Philadelphia, baigusi University of Pennsylvania, daktarui lingvistikoje ruošis Harvard universitete Cambridge, Mass.

* Phoenix, Arizona pradėtas leisti apolografu spausdinamas laikraštukas "Arizonos Lietuvis".

ALVUDO TEATRAS. - Amerikos lietuvių vaiko ugdymo draugija savo 10-mečiui paminėti kovo 23 d. Chicagoje pastatė A. Kairio vaidinimą premjerą "Du broliukai". Teatro direktorius yra A. Brinka.

V. Zalatoriaus nuotrauka

Skaniausia lietuviška duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

Sav. A. RADŽIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS ir KITOKIEMS POKYLIAMS

STagg 2-5938
36-40 Stagg St.
Brooklyn, N. Y.

GILIOS MINTIES LIETUVAITĖS ĮSPŪDŽIAI

IŠ TOLIMŲ KELIONIŲ IR IŠ VILNIAUS

Balandžio 2 d. "Nepriklausoma Lietuva" paskelbė Juratės Kazickaitės įspūdžius iš Kenijos, Vietnamo ir Vilniaus. O jos įspūdžiai rodo, kad ji yra gilios minties ir gražios sielos mergaitė. Iš Vietnamo įspūdžių ji rašo: kai savo akimis pamatai žmogaus žiaurumus, tai iškyla pats svarbiausias klausimas, argi vienas žmogus turi būti toks žiaurus, nežmoniškas kitam. Ar negali skirtingų įsitikinimų žmonės gyventi taikiai vieni šalia kitų? Ar negalėtų ir skirtingos politinės sistemos toleruoti viena kitos egzistavimą?

Tarp Vietname dirbusių žurnalistų Juratė buvo žinoma kaip viena iš "vanagy", bet kai pastebėjo, jog čia pat kalbasi su jaunu vyruku, o už poros valandų matai jo kūną be galvos arba kai vieną dieną fotografuoti grupę sveikų žmonių, o antrą dieną jau žiūri į išmėtytas jų kūno dalis, tuomet norisi surasti tam klausimui kitoki atsakymą. Pamačiau, kad negalima pasitenkinti nei "vanagy" nei "balandžių" teorijomis. Reikia ieškoti gilesnio žmoniškumo principų, kuriais galėtų būti pagrįsti žmonių tarpusavio santykiai. Tai ir rodo, kad Juratė Kazickaitė yra nukrypus nuo mūsų veiksmų ir jų spaudos militantizmo ir pasukus į pacifizmą naujais pagrindais.

Dirbdama mokytoja Rytų Afrikoje Kenijoje, kaip taikos korpuso (Peace Corps) darbuotoja, Juratė pamilo Kenijos gamtą, aplinką, bet labiausiai jų žmones, kurie yra paprasti, nuoširdūs ir labai reikalingi pagalbos. Taigi Kenijos negrai nėra jau tokie baisūs ir laukiniai, kaip juos kartais "Naujienos" pavaizduoja, o negroidų rasė savo išore žymiai skirtingesnė už semitų rasę, į kurią įeina ir žydai.

Įdomu, kaip Juratė gavo leidimą iš Pietų Vietnamo važiuoti į Vilnių per Sibirą. Juk Pietų Vietname nėra Sovietų konsulatų.

Juratė susižavėjo gražia Sibiro gamta ir paprastų žmonių nuoširdumu, jų dideliu ir atviru domėjimusi bendrakeleive užsieniete.

Maskvoje ir Leningrade niekas nekreipė į ją dėmesio, tačiau viskas patraukė jos dėmesį, ypač ryškūs žmonių vargas ir skurdas. Šiuo atžvilgiu Juratės įspūdžiai

reikalingi paaiškinimo: čia niekas į ją dėmesio nekreipė, tačiau viskas patraukė jos dėmesį, ypač ryškūs žmonių skurdas ir vargas. Bet kodėl Maskvoje ir Leningrade taip neįdomu ir iš kur ten toks skurdas. Tenka suabejoti, kad tokiuose reprezentaciniuose miestuose kaip Maskva ir Leningradas būtų taip skurdu, varginga. Juk tai yra Europos tipo didmiesčiai. Atrodo, kad Stalinas būtų skaudžiau lietuvius nubaudęs, jei būtų juos trėmęs ne į Sibirą, o į Maskvą ir Leningradą.

Juratė gavo įspūdį, kad Sibiras tai žemės rojus palyginti su Maskva, o mūsų spaudoj Sibiras ir negražus ir neįdomus, tai kažkas pragariška: gamta žmogui nedraugiška ir žmonės nesimpatingi, nes rusai, bolševikai.

Visai kitaip Juratė jautėsi Vilniuje, čia ji jautėsi kaip namie. Iš trumpo bendravimo užsimezgė nuoširdūs ryšiai su Vilniaus universiteto studentais. Ji neįsivaizdavo jokie įniršimo Rusijos komunistams. Jai kerštas visai svetimas ir tuo ji skiriasi nuo tos partijos, kuri Hitlerio okupacijos pradžioje rodė entuziazmą išvalyti arijonų Lietuvą nuo žydiško ir mongoliško elemento. J. G.

mes

Atkelta is 4 psl.

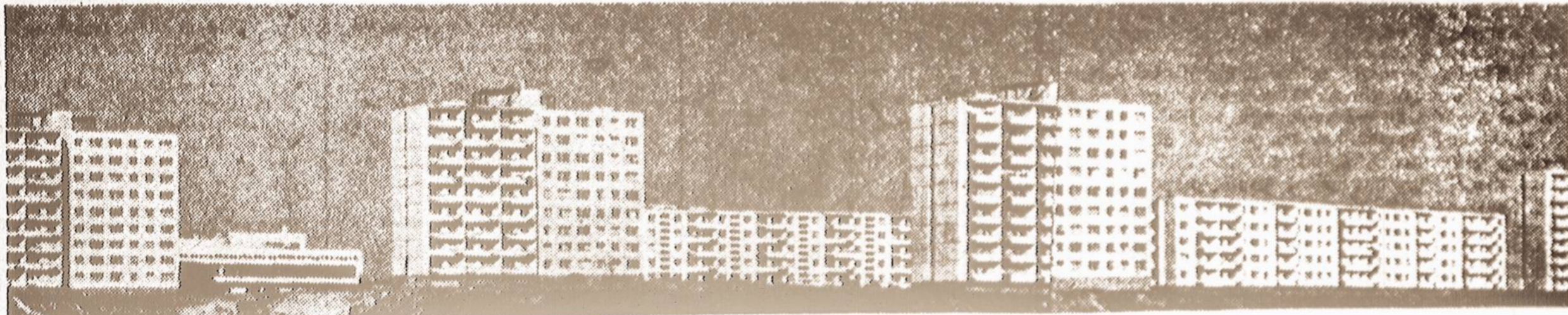
Lūžio priežasties daug kas ieško mokslų ir technikos pergreitoje pažangoje, kurios žmogaus dvasia, girdi, negalinti pasivyti, arba apvaldyti — dvasiniams, ne karo tikslams. Yra manančių, kad žmonių varžo ikšiam prisilaikytos idėjos, kurios būk neleidžia greičiau sugalvoti gyvenimo reikalaujamųjų būtinųjų reformų. Pavyzdžiui ir, mūsų mažu lietuviškuoju frontu, reikėjo padėti daug pastangų, iki tautos ateities naudai įsigyveno idėja, rasti būdą dorai santykiuoti išeiuiui su lietuviu Lietuvoje, kad prasikalė pro įakmenėjusias net poetų Santvarų galvose senas idėjas! Dar ir šiandien tautietis būtų apšauktas "išdaviku", jei, atsižvelgdamas į visų pripažįstamas ilgas distancijas laisvės kovai, drįstų kelti mintį svarstyti, kad, išeisvis savo politinę veiklą galėtų vystyti amerikiečių patarle: "Turėk vieną akį darbui ateičiai, o kitą akį ir abi rankas naudok dabarčiai."

* * * *

Kadangi be kito pasaulinio karo, kuris didrusius vėl paguldytų, arba be pačių didrusių demokratinio suliberalėjimo, Tarybinės Lietuvos respublikos tapimas daugiau nepriklausoma valstybe yra ne lietuvių rankose (ir vargu kada nors ar išimtinai bus ir lietuvių rankose!) tai, gali būti, tautos sveikatai būtų naudingiau prieinamomis priemonėmis ir pasitaikančiomis progomis siekti, kad lietuvis Lietuvoje įgytų bent tokias teises, kurias jam Sovietijos konstitucija garantuoja ir kuriomis Amerikos lietuvis džiaugiasi Amerikoje, nesvajojąs (kaip tūli Amerikos juodukai) atsiskirti nepriklausomais iš šios valstybės, bet gyvenąs joje "federaciniai"? Akyvaizdoje fakto, kad mokslai ir technika žmonių stumia į kokią tai vienybę, gali būti, kad kada nors ir šis klausimas bus ir lietuvių ramiau ir rimčiau svarstomas ir vykdomas.

* * * *

Ratas nemėgsta,
Būti lyginamas su kalade:
Jis ritasi pirmyn,
O kaladė stovi vietoj.

Žirmūnai, naujusias Vilniaus priemiestis prie Nerios upės. Čia apsigyveno virš 50,000 žmonių.

SUPERMARKETAS LIETUVOJE. - Naujame Vilniaus priemiestyje Žirmūnuose įsteigtas ir amerikoniško stiliaus supermarketas, kuris aptarnauja 5,000 pirkėjų kasdien. Parduotuvė ir Lietuvoje vadinama "supermarketas".

RECENZIJOS

ŽMOGUS KASDIENOS BUIITYJE

JONAS KIZNIS

ATSITIKTINIAI SUSITIKIMAI yra KAZIMIERO BARĖNO trečioji novelių knyga. Šio rinkinio kompozicijom autorius naudoja medžiagą lietuvių emigrantų gyvenimo. Pirmieji du rinkiniai, Giedra visad grįžta (1953 m.) ir Karališkoji diena (1957 m.), pasakoja prieškarinės nepriklausomos Lietuvos žmonių gyvenimą.

Atsitiktiniuose susitikimuose emigrantų gyvenimas vaizduojamas trijose pakopose: karo pabaigoje, Vokietijos lageriuose ir įsikūrimo kraštuose išemigravus iš lagerių. Tokioje sekoje vaidus kelias žmogaus gražinimo į normalios buities tikrovę iš karo suardyto gyvenimo.

Kiekviena iš minėtų pakopų turi savo tikrovę, savo buitį, kurios pavaizdavimui, gal teisingiau, kurioje žmogaus pavaizdavimui autorius parenka tinkamą fabulą, tipingą lietuviškam žmogui, išskirtino istorinio laikotarpio žmogui, kai į jo šalį įsibrauna svetimos jėgos, ir jis ištremiamas iš gimtojo krašto arba savanoriškai jį apleidžia, gindamas savo gyvybę ir laisvę. Bent jis taip mano. Iš tikrųjų toji laisvė, į kurią jis pabėga, dažniausiai jį sunaikina kaip individualią asmenybę, paversdama jį aplinkybių stumdomu prisitaikėliu. Tačiau jis lieka gyvas.

Barėno pasakojamas žmogus neišsilaužia iš kasdieninės tikrovės kontūrų. Jis ir buitis, kurioje jis rodomas, kažkuo atskirti nuo plačiosios aplinkos, nuo gyvenimo istorijos tekmeje. Atsitiktinių susitikimų herojus juda labai trumpu spinduliu. Jis lyg ir apvožtas kažkuo, gal emigrantiniu kevalu, ir to kevalo erčioje jis muistosi.

Atsitiktinių susitikimų apsakymai suskirstyti į keturias grupes. Į pirmą grupę, Trys berlyniški brūkšniai, įeina trys apsakymai, Švarios rankos, Bailys, Kijevo gubernatorius. Jų pagrindinis veikėjas Čepurna, bombų gainiojamas ir maisto kortelių tampomas — ieškant pigesnio restorano — blaškosi po "išdidžiai liepsnojančią Berlyną", alkio, nerimo, baimės, skriaudos ir neapykantos, abejonės ir keršto draskomas ir slegiamas — ir dingsta Berlyno nakties tamsoje.

Antroje grupėje yra penki apsakymai: Plaučiai, Atsitiktiniai susitikimai, Krikštynos, Viešnia, Atostogos. Pirmieji trys pasakoja lagerinio gyvenimo įvykius, kiti du — emigrantų gyvenimą, jau išemigravusių iš Unros lagerių. Šios grupės apsakymai nėra sujungti kuriuo nors personažu, kaip pirmoj grupėj, pasirodančiu kiekviename apsakyme. Juos jungia tik bendra emigrantinė buitis. Šioj grupėj randame apsakymą, kuriuo pavadintas visas rinkinys — Atsitiktiniai susitikimai. Tai ryški, sąmojinga vadizmo parodija, nuogai atskleidžianti tuštybę siekiančių autoriteto ir paklusnumo vien dėl noro vadovauti. Atsitiktinių susitikimų centrinis veikėjas Aleksiusas savo būrio vyram nieko patrauklesnio nesugalvoja kaip nuolat-kartojamą sūkį: — Vyrai, neišsibarstykit! Vyrai laikykitės

krūvoj! Vyrai, vyrai! — Mes nemažai turėjom ir turime Aleksiusų, ir jų filosofija mum gerai pažįstama. Aleksiusas taip galvoja:

— Žinoma, negerai bus! Visi turi būti vienodi, visi kaip vienas. Vienas eina, vienas galvoja, tai ir visiems reikia eiti ir galvoti. Tik tamsta pagalvok: kas bus, jei pakriksim, lyg žydo bitės? Kas bus? Jei žiūrėsime į reikalą tik iš patriotinio taško, kaip lietuviai, tai ar Samuolis gerai daro? Ar lietuvis turi teisę šitaip daryti? Vienas jis sau eis ir pias kviečius. Kur jūs matėt! (Atsitiktiniai susitikimai, 70 p.)

Trečioji apsakymų grupė pavadinimu, Gedimino Griauduvės istorijos, turi keturis apsakymus: Išsvajotoji, Roza, Penki pirštai, Saladūno mirtis. Čia juos visus riša pagrindinis herojus Gediminas Griauduvė, invalidas, kairiąją koją palikęs Rytų fronte, draugo neapleistas, jo globojamas ir kartu su juo gyvenęs. Šios grupės apsakymų siužetai iš emigrantų įsikūrimo gyvenimo Anglijos miestuose. Autoriaus dėmesys yra nukreiptas ne į aplinką, bet į žmogaus išgyvenimą. Gedimino Griauduvės istorijose autoriaus metodas ryškėja daugiau negu kituose jo pasakojimuose.

Atsitiktinių susitikimų rinkinį autorius baigia dviem apsakymais iš Amerikos gyvenimo: Profesorius ir Saliūnas. Taikliai pastebėti kai kurie šio krašto gyvenimo savumai ir jo žmogui charakteringi bruožai. Barėno kompozicijom būdinga jų naturalumas, gyveniškumas. Šiuo atžvilgiu išsiskiria Profesorius. Šioj struktūroj yra situacijų, kur juntama daugiau autoriaus išmonės negu gyvenimiškos tikrovės.

Atsitiktiniai susitikimai yra stamantriai suręsta visuma. Jos dalys glaudžiai susiję, neprarasdamos individualumo jų meninėj paskirty. Kaip jau minėjom, autoriaus pagrindinis dėmesys nukreiptas į jo išgyvenimus. Ši autoriaus dėmesio kryptis ir gelbsti jį — neleidžia jam nupulti į naturalistinę plotmę, į rutininę aplinkos vaizdavimą, kalbant apie žmogų kasdienos buitinėse situacijose. Išgyvenimo projekcijoj piešiama aplinka atgyja naujom spalvomis ir prisikelia iš numirusių.

Žinoma, Barėno "supsichologintas buitiskumas" nėra vienintelė priemonė ar metodas padaryti pasakojimą gyvą ir sklاندų. Gera vaizdinga lietuvių kalba, pasakojimo tempu, vengimu plepumo, tačiau taikliai

panaudojant konkrečią, būdingą detalę, patraukiamas skaitytojo dėmesys, nors didelė dalimi Atsitiktinių susitikimų tematika nėra ypatingai intriguojanti. Štai pora pavyzdžių, kaip Barėnas naudoja žodį ir kiek jis pastabus detalėm:

Vasara čia išsipuikavusi visu gražumu. Gėlynuose virsta iš kotų žiedai. Aš pamažu sėduos ant nuo lietaus dar rasoto suoliuko ir įsižiūriu į medžio šakas. Ten strekinėja paukščiukas ir vis čirkšteli (160 p.)

Atsitiktinių susitikimų vaizdas dažnai yra dinamiškas, o nevien tik su būdingom detalėm situacijai ar personažui:

...aplinkui mėlynavo dangus, šutinio saulė, ir debesėliai tie lėkė tolyn į dangaus pakraščius, tartum išsigandę. (64 p.)

Arba štai vėl vaizdas intymų detalių kupinas ir kartu gyvai parodantis tėvo rūpestį ir meilę savo vaikam, nors gailisi, kad jų motinos jam nepavykę nudėti:

Abu mes tylim. Jo berniukštis užmiega ant rankų, ir aš rodau jam, kad guldytų tan minkštasuolin. Suknerkia dar mergaitė, bet ir ta patogiai ir minkštai įsisėda, nusišypso dėl to patogumo ir truputį pasisūpuoja. Berniukštis pramerkia akis, tai tėvas pasilenkia ties juo, mirkteli, nusišypso ir apkamšo apsiaustėliu, jau užsimerkusį vaikiukštį pabučiuoja ir pirštų galais grįžta prie stalo. (132 p.)

Atsitiktinių susitikimų istorijose ryškia autoriaus pastangos nepasiduoti sentimentalų sriautui, tam literatūros raumalui, neretai sutinkamų kai kurių mūsų autorių raštuose. Susitinkant po ilgo nesimatymo dviem draugam, kurių vienas yra netekęs kojos, sveikasis ilgai žiūrėjęs į vienką, nusikvatoja, bet priėjęs jį apkabina ir sako: Keistas tu su tom lazdom... Be kojos... Vaizdas nėra sentimentalus, bet draugiškai šiltas, jautrus.

Atsitiktinių susitikimų žmogus nekelia didžiųjų problemų, kurios drebina įsisėjusias sistemas ar verčia ministerių kabinetus, bet jis yra gyvas ir tikras, gyvenantis savo buities gyvenimą.

Kazimieras Barėnas. Atsitiktiniai susitikimai. Londonas, 1968. Atspausa 400 egzempliorių autoriaus lėšomis. Kainą 2.50 dol. Spaudė NKK, 1 Landbroke Gds., London, W. 11

Maironio minėjimo Jungtinėse Tautose programos dalyviai: (iš k.) scenoje, Aleksandra Titova, besiruošianti deklamuoti Demie Jonaitienė ir prie staliuko Adolfas Mekas.

Liberty Federal

68-ųjų metinių proga

Anthony Martin (Marcinkevičius), vienas iš Liberty Federal viceprezidentų. Jo tėvas A. Marcinkevičius buvo pirmasis Liberty Federal prezidentas, po to kai Lietuvių Paskolos ir Statybos Bendrovė pakeitė savo vardą.

Philadelphijos Liberty Federal Savings & Loan Association prezidentas Charles S. Cheleden konferencijoje su vienu seniausių bendradarbių ir talkininku, Harry Ladner. Su Liberty jis jau bendradarbiauja per 40 metų. Reta surasti lietuvių įstaiga, kuri iš centų būtų išaugusi į milijoninį banką. Liberty Federal kapitalas jau peržengė 73 milijonus dolerių.

Charles George Cheleden, Cheledinų sūnus, taip pat prisijungė į Liberty Federal darbą, eidamas savo tėvu, pėdomis. Nuatautėjimo problemos šioje įstaigoje nėra. Visu buvusią banko steigėjų, ir organizatorių sūnūs ir dukros remia Liberty Federal.

Newyorkiečiai Valerija Kazlauskienė ir Walter Šlaves, pirmą kartą apsilankė Philadelphijoje, Liberty Federal Savings atidaro taupomąsias sąskaitas. Juos priima buvusi bostonietė Nellie Ginkus, kuri dabar dirba šiame banke. V. Kazlauskienė, kuri anksčiau yra gyvenusi Bostone, su Nellie Ginkus turėjo daug bendros kalbos.

JONO VALAIČIO NUOTRAUKOS

KAIRĖJE:
Kai kurios Liberty Federal Banko tarnautojos. Visos lietuvaitės. Iš k. į d. Leonora Kaulinaitė Baltėn - Baltakis, Barbara Morkūnaitė Fahey, Lucy Jurgaitis (Cheledeno sesuo), Dana Starka, Dolores Klevas, Nellie Stadulis Bik ir Nellie Ginkus. Be jų, banke dirba Nina Petronienė, Stasya Čikvydė, Z. Jankauskaitė, Česonis ir daug kitų.

Tautinė garbė ir tautos istorija

MANTAS AUKŠTUOLIS

Gerb. Ant. Rukšėnas savo straipsnyje (Dirva 11 No.) į mano šauksmą, prisidėti išleisti C. Gedgaudo mūsų tikrosios istorijos knygą, klausia: "Kas svarbiau: garbės ar tautos istorija? Aš atsakau, kad tautinės garbės ir tautos istorija. Nes tauta be garbės, tai kaip didvyris be kardo, o tauta be tautinės garbės negali sukurti istorijos. Mūsų tauta buvo garbinga ir sukūrė pačią kilniausią istoriją.

Toliau Rukšėnas siūlo "palaukti", kol kiti istorikai (melo ir svetimų izmų užliūliuoti) atgaus žadą. Aš netikiu, kad mūsų istorikai, dar iki šiol nepajėgę pažvelgti į mūsų istoriją savo gryna tautine sąmone, galėtų atgauti žadą, nes jie jau seniai ją prarado. O antra, neišleidus C. Gedgaudo knygos, iš kur jie gaivins tą žadą? Negi iš laikraščio išbarstytų atkarpų? Jeigu jie turėtų tautinį žadą, tai būtų jau seniai susirūpinę ir patys prisidėję ją išleisti. Bet deja!

Bet nėra ko laukti. Mes ir taip ilgai laukiame ir nedrįstam nusikratyti svetimų drumzlių nuo mūsų žmoniškai tyros sąmonės.

C. Gedgaudo istorijos nereikia tikrinti. Ji yra taip tikra, kaip saulė tolluose. Ją reikia tik išplėsti, dar griežčiau ir ryškiau išreikšti ir visiems amžiams laikyti kaip dogmą.

Toliau A. Rukšėnas rašo, kad "C. Gedgaudo knyga tai būtų tik vienas žodis" t. y. pirmas pats kilniausias ir drąsiausias žodis. Tautiniai kilnus Vaižgantas nelaukė, kol bus paskelbta Vasario 16-ta mūsų tautos Nepriklausomybės diena. Jis jau anksčiau drąsiai šaukė: "Lai gyvuoja laisva ir nepriklausoma Lietuva." Tas jo pirmas ir drąsus žodis mūsų tautai atnešė laisvę.

Jdomu, ar A. Rukšėnas galėtų nurodyti bent vieną mūsų istoriką su žadu ar be žado, kuris drįstų viešai per spaudą pareikšti: -- "Kad lietuvių senovės tikėjimas buvo kilnesnis už krikščionių". Štai tautiniai dvasinio gallūno tikras ir pirmas žodis ir jis bus amžinas.

Toliau A. Rukšėnas dėsto: -- "Nereikės elgėtauti tokios svarbos veikalui išleisti, lėšų paskirs fondai"... Argi tai yra elgėtavimas, jeigu aš iš savo kuklios pensijos (kaip čia sakoma, gyvenu iš pensijos ir garbingai badauju) skiriu šimtą dolerių ir kviečiu kilnius lietuvius prisidėti? O teisybę pasakius, aš ir elgėtauti tokiam svarbiam reikalui nepabūgčiau. Su lazdele eičiau nuo namo iki namo prašydamas padėti!

Mieli lietuviai, padėkit man tapti elgėta lietuvių tautos tikrai ir didingai istorijai išleisti. Netikėkit žmonėms, kurie patys neprisideda prie kilnaus darbo, o tik viską palieka kitiems ir su savo išblaškytomis mintimis ir su abejotinais siekliais mėgina kilnų darbą sutrukdyti.

Aš savo straipsnyje kviečiau ir istorikus ir fondus bei mūsų dosnius gydytojus. Bet tą dalį Dirva išleido. Betgi, ir fondai dolerių nekala, o "elgėtaudami", surenka iš tos pačios mūsų dosnios visuomenės. Kai kažkas, kadaise, prikišo Tysliavai, kad jis elgėtauja Vienybei leisti, tai atkirto -- "Kad ir Popiežius elgėtauja"... Ir dar kaip!

Toliau A. Rukšėnas visai ketčia temą, primindamas Višteliauską, kurs skelbė: "Jeigu buvo Adomas ir Ieva rojuje, tai jie kalbėjo lietuviškai. Tai dviguba fikcija, nes

ČESLOVAS GEDGAUDAS

nebuvo nei Adomo su leivos, nei rojaus. Adomas tai žydų tautos išgalvotas pirmas tėvas, maždaug prieš 5760 metų. Mes gi ne žydai, o lietuviai. Ir prieš tai negu žydai išrado savo pirmą tėvą, mūsų garbinga tauta šimtus tūkstančių metų gyveno ir kovojo. O šiaip, ką turi bendro mūsų tautos tikrosios istorijos išleidimo knyga su žydų Adomo košeriu kugeliu?..

Praeityje buvo ir daug prasmingesnių pasisakymų; -- "Kas krikščionims biblija, tai mums lietuviams Pajauta (Bernatavičiaus). Bet ar nors vienas mūsų "bešališkais" istorikas tuo susidomėjo, ar atkūrė tą mūsų tautos didingą buitį?

A. Rukšėno iškraipytos pastabos šiam ypatingai svarbiam reikalui -- išleisti mūsų garbingos istorijos knygą, nepadėjo, o tik pakenkė. Taip dažnai mūsų būna. Ana, gerbiamo Kairio labai prasmingus žodžius: -- "Tik tai yra prasminga, kas savo tautai sukurta", nusidvasinęs Antanaitis Akiračiuose hipokritiškai išjuokė. (Man tai atrodo išdavimas). A. Rukšėno straipsnyje irgi slypi pikta valia -- sutrukdyti tautos istorijos argimimo darbą.

Bet, gerb. Rukšėnai, neužtvenksi Nemunų. Nemunėlių bėgimol mūsų šie vien pagiežą žadinantieji pasisakymai nieko neduoda. Būk kilnus, paragink kitus ir pats su šimtaine prisidėk, tai viskas ir be paaiškinimų bus aišku ir padėsime mūsų garbingam istorikui C. Gedgaudui, knygos formoje, pareikšti mūsų didvyriškos istorijos pirmą žodį.

Į mano šaukimą jau atsiliepė keturi susipratę lietuviai: du su šimtinėmis ir du su dešimtinėmis. Aš tikiu, kad atsilieps ir daugiau. Nejaugi visoje Amerikoje yra tik keturi lietuviai, kurie mūsų tautos istorijos reikala supranta?

STEBĖTOJO PASTABOS

* Vilniuje išėjo istoriko M. Jučo "Lietuvos Metraščiai", kur įvertinami slavų kalba (kitokių net nėra) nuo Mindaugo laikų parašytos Lietuvos atžvilgiu mūsų istorijos kronikos. Pati pirmiausia buvo Mindaugo laikais, Spėliojama, metrašti rašęs Mindaugo sūnus Vaišelka, ikūręs stačiatikių vienuolyną ties Naugarduku. Jis nėra išlikęs, bet istorikas Pašuto įrodinėja, kad jo posmų nusirašė 1298 m. Volynės kronika. Antras metraštis buvęs rašytas Vytauto poveikiu Smolenske, o trečias, pavadintas Bychovo kronika, buvo parašytas įtakoje Lietuvos ponų didikų, norėjusių pasididžiuoti savo "romėniška" kilme prieš lenkų poniją. Jučas sprendžia: "Nors kalba ne lietuviška, bet turiniu metraščiai atspindėjo Lietuvos valstybių viršūnių ideologiją ir gynė tos valstybės reikalus." Lietuvistikai tai svarbus įnašas.

vykdo jau dvylikti metai. Aple po 60 akademikų abiejose pusėse kasmet lanko vienas kito kraštą įvairioms studijoms. Vienas amerikietis pastebi: "Programa sugalvota grynai politiniais, ne idealizmo, siekimais. Ji duoda amerikiečiams progų pabūvoti Sovietijoje. Atrodo, amerikiečių poveikis sovietų žmonėms didesnis, negu sovietinių amerikiečiams, nes uždarys langų name vienas pravertas langas daugiau paveikia, negu name, kur langai visada atdari."

* Amerikos lietuviai neišnaudojo progų pasinaudoti mainais. Jei per 12 metų būtume į Vilnių nusiuntę po vieną mūsų akademikų lituanistikos studijoms, šiandien turėtume tuziną žinančių apie ką, kalba. Dabar už "vieną muštą" turime "dvyliką nemuštą." Mainais, rodo, pasinaudojo tik trys mūsų akademikai, o iš Lietuvos apie penki.

* Iš antrojo Vilniuje išleisto Mažosios enciklopedijos tomo patiriame, kad dabartinės Lietuvos ministerijose sėdį septyni yra ne Lietuvos gimę lietuviai. Pirmininkas Manušis gimęs Gudijoje (1910 m.), jo pavaduotojas Kulvietis Gruzijoje (Kaukaze, 1917 m.); medžio apdirbimo P. Kairys Gudijoje (1910), prekybos A. Mikutis Kaukaze (Platigorske, 1913), plentų V. Martnaitis Rostove (1910), komunalio ūkio E. Karlas Gatčinoje (ties Peterburgu, 1912), vietos pramonės E. Ozarskis Rygoje (1908). Visi jau siekia 60 metų amžiaus ir turės vietas užleisti jaunesniems, kurie, tikimasi, bus gimę Lietuvoje.

* Čia gimęs lietuvis, latvis, ar estas gali aukštai pašokėti -- jei turi talento. Matyti, jo turi Mineapolyje gimęs, psichologijos profesorius Pittsburgo u-te (pirmiau mokęs Princetono) Marvinas Karlins. Recenzentali giria jo pirmąją apysaką The Last Man is Out, kurioje žmogaus psichologinius bruožus įdomiai supina su amerikiečių tautinio sporto -- beisbolės -- tema ir vyksmą nukelia į ateitį, į 2,000 metų.

* Rygoje lankęsis Louisiana senatorius Ellender pasakoją: "Zmonės, atrodo, labai patrauklūs. Atrinkus jų šimtą ir perkėlus į New Yorką, sunku bebūtų nuo amerikiečių atskirti. Ypač gražiai pasirėdžiusios moterys.

* Kultūrinių mainų programa Amerika ir Sovietija

WHITE HORSE

Tavern

SUMODERNINTAS

Vėsinamas

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.

Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY . MUTUAL FUNDS . INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudos,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausias kitais reikalais, - kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477

87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIJETAU PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS I VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v.v.

Lietuva vokiečio istoriko akimis

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Tesinys

Vokietis istorikas, prof. Fritz Fischer, nušviesdamas vokiečių visuomenės sluoksnių siekimus Baltijos kraštuose karo pradžioje ir karui vykstant, savo veikale — Germany's Aims in the First World War — nurodo, kad ir didrusiai pajuto reikalą išbudusį lietuvių nacionalizmą lenkti į savo pusę.

Sako:

"Rusų laikinoji revoliucinė Lvovo vyriausybė, kurioje valstybės paskretoriu lietuvius atstovavo buvęs Dūmos atstovas Yčas, viliojo autonomija federacinėje Rusijos valstybėje, o Amerikos lietuviai, Peterburgan atsuntę delegaciją, pritarė."

Prof. Fischer čia, matyti, turi mintyje Amerikos lietuvių tautininkų Autonomijos fondo (įkurto 1917 m. o 1917 m. sausio 15 pavadinto Neprigulmybės fondu) atstovą dr. J. Šliupą, kuris iš Amerikos išplaukė 1917 m. bal. 28 ir pro Vladivostoką ir Sibirą pasiekė Peterburgą, o po to, spalio mėnesyje dalyvavo antrojo lietuvių veikėjų konferencijoje Stockholme, kuri pritarė Vilniaus 1917 m. rugs. 18-24 konferencijos nutarimui — sudaryti nepriklausomą Lietuvos valstybę, kad ir "amžinai" tam tikromis sutartimis surištą su Vokietija. Švedijoje dr. Šliupas parašė ir dailiai išleido Lietuvos reikalams tinkamą propagandinį anglų kalba veikalą — Essays on the Past, Present and Future of Lithuania. Plati veikalo recenzija savo laiku buvo paskelbta Vienybėje.

Prof. Fischer pasakoja:

"Vokietijos kancleris Hollweg ilgą laiką laikėsi nuomonės, būsią galima nuraminti nusivylimą Lietuvoje bei nebeįtikėjimą raminančiais vokiečių pareiškimais. Jis tai vadino "patikslinimų" politika. Kai 1917 metų gegužės pradžioje pasidarė aišku (dėl revoliucijos Rusijoje), kad būklė pasaulyje tiek pakito, jog tiesmukas Lietuvos prisijungimas — praktiškai buvo nebeįmanomas, jis buvo priverstas paskelbti — jau pirm to dažnai miglotai žadėtą — sudarymą "Patarėjų tarybos" (Beirat) Lietuvai, kuri dirbtų Oberoste. Tačiau, geg. 31 d. paskelbimas "patarėjų" vadino "pasitariamaisiais" (Vertrauensrat)."

"Savo politikai vokiečiai ieškojo atamos konservatyvėje Lietuvos kunigijoje ir jos įtakoj esančiuose smulkiuose ūkininkuose, nesiekiant miestelėniško-

sios šviesuomenės ar darbininkų, kurie aiškiai linko demokratinėi Rusijai. Vokiečių vyriausybė puikiai žinojo, kad referendumas parodytų žymią daugumą prieš prisijungimą prie Vokietijos. To rizikuoti — reikėjo vengti. Bet Lietuva buvo svarbi, kaip sausžemio tiltas į Kuršą, Livoniją ir Estiją. Reikėjo sugalvoti kitokių būdų ją laimėti. Tam tikslui, tarp kitų, ir buvo sušaukta konferencija Bingene (1917 m. liepos 31), kuri padarė keletą nuosprendžių."

Prie šių žodžių pastaboje prof. Fischer iškelia įdomią vokiečių pastangą palenkti lietuvių kunigiją. Sako: "Vienu siekimu, kuriam vokiečiai sunkiai dirbo, buvo gauti lietuvių vyskupą, Vilniaus vyskupijai. Užsienio reikalų ministras spaudė Vatikaną — perkelti tuometinį vyskupą Ropp į kitą dieceziją. Vyskupijos valdytojo Michalkevičiaus kandidatūra atpuolė, nes buvo numatomas siųsti į Minską. Vilniaus vyskupiją norėta praplėsti, kad apimtų Seinius. Derybos vyko per ištisus 1918 metus."

Vokiečių karo vadovybės ir vyriausybės konferencija Bingene vyko po to, kaip Reichstagas priėmė rezoliuciją, reikalavusią taikos be aneksijų ir kontribucijų, ir po to, kaip Hollweg buvo priverstas vietą užleisti Kuhlmannui. Be to, rusų demokratinė revoliucija ir Wilsono paskelbtas tautų savęs — apsisprendimo principas išskėlė naują srovę pasaulinėje politikoje, kurią Vokietijos viršūnės norom-nenorom turėjo priimti dėmesin. Reikėjo kaip nors pasauliui akis mulinti ir patenkinti vilką sotų, o avį sveiką, suderinant Baltijos kraštų pasisavinimą su vis labiau išplintančiu tautų savęs-apsisprendimo principu. Stebuklą manyta daryti žodžiu "autonomija."

Prof. Fischer pasakoja:

"Aišku, maža kas būtų 'autonomijoje' Kuršui ir Lietuvai, jei jos būtų ekonominiai pririštos prie Vokietijos, su plačiu įkolinizavimu iš Rusijos gilumos atsiimtųjų vokiečių. Tačiau, tai tokia buvo prasmė tos autonomijos, kurią Hollwegas kėlė šiem dviem kraštams, kada 1917 m. geg. 3 kalbėjo centro partijos vadams. Keturiom dienom praslinkus, geg. 7 d., jis paskelbė savo garsius 'patikslinimus' — įsakus būsintiems Vokietijos atstovam, kuriem tektų vesti taikos derybas su demokratinė Rusija. Kuršui ir Lietuvai siūlyta vidaus valdymosi autonomija, karinėj, politinėj ir ekonominėj sąjungoj su Vokietija."

Bus daugiau

CARPENTER

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

CABINETS

- BOOKCASES
- ANTIQUE REPAIRING

FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS

119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

HORN DENTAL LABORATORIES

APTARNAUJA NEW YORKA,
77-20 101st Avenue
Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730 *Kalba lietuviškai*

CALL US FOR **CUT RATE** L 871

SAVE ON YOUR FAVORITE BRANDS

GOLDSTEIN *Liquor Store*

DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS

FOR DELIVERY PHONE VIRGINIA 9-7668

NEAR FOREST PARKWAY
8427 JAMAICA AVE WOODHAVEN, N. Y.

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI [VAIRŪS
PIETŪS ŽUVIES
VAKARIENĖ PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

JUOZO BANDŽIUKO
Baras ir Restoranas

Čia vaišinsiesi ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

S. AMERIKOS LIET. KREPŠINIO IR TINKLINIO PIRMENYBĖS

Gausokas lietuvių sportininkų suvažiavimas Clevelandą balandžio 12-13 d. d. vietinių lietuvių praėjo beveik nepastebėtas, nors kai kurios rungtynės ir buvo vertos žiūrėjimo. Čia pasirodė apie 300 krepšinininkų bei tinklininkų įvairiose grupėse. Vyrų A klasės krepšinio varžybas iš 5 komandų laimėjo Cicero LSK vėtra, kuri į pirmenybes atvažiavo kaip Cicero miesto pirmenybių nugalėtoja. Ji baigmėje įveikė buvusį meistrą -- Chicagos Nerį 87:67. Girdėti, jog dėl šių rungtynių Neris padavė protestą. Vyrų B klasėje nugalėjo Toronto Aušra, baigmėje įveikusi kitą Cicero komandą -- Ateitį 61:58. Taip pat buvo rungtyniauta jaunių ir jaunučių klasėse.

Moteryų tinklinyje Clevelando Žaibas baigmėje nugalėjo Cicero krepšinininkes. Mergaičių grupėse rungtyniavo Žaibo, Chicagos Neries ir Cicero sportininkės. Galia, kad vyrų

varžybų šiose pirmenybėse nebuvo. Ir anksčiau daugumoje varžydavosi tik dvi vyrų komandos, A. Bielskus, Z. Žiupsnys ir jų draugai jau surambėjo, o jų vietų nėra kam užimti.

VALĖ BURKAUSKAITE VIS LAIMI

Lietuvaitė V. Burkauskaitė yra viena iš nedau-gello lietuvių merginų, kurios garsėja tarptautinėje plotmėje plaukime. Ji neseniai dalyvavo plaukimo varžybose Magdeburge (R. Vokietijoje), kur Sov. Sąjungos -- R. Vokietijos varžybose užėmė dvi pirmąsias vietas. Ypatingai gerą pasekmę ji parodė 200 m. nugara -- 2:45,1. Su tokia pasekme ji Meksikos olimpiadoje būtų laimėjusi sidabro medalį.

* Ruošiamos dviratinių lenktynės aplink Lietuvą: Palangą, Kalotę, Kretingą, Klaipėdą, Silutę, Jurbarką, Šiaulius, Panevėžį, Uteną, Vilnių, 800 km. (500 mylių) kelionė. Lenktynės aplink Lietuvą šiemet bus jau dvyliktą kartą.

Larisa Vincaitė, Vilniaus Kibirkšties moterų komandos kapitonas.

LIETUVEMS -- BRONZOS MEDALIAI

Pirmą kartą Lietuvos istorijoje Lietuvės laimėjo medalius Sov. Sąjungos krepšinio pirmenybėse. Vilniaus Kibirkšties komandos krepšinininkės buvo tos narsuolės, kurios iš pirmenybių parsivežė bronzos medalius. Pirmąją vietą vėl laimėjo Rygos krepšinininkės, tačiau dėl antrosios -- sidabro medalių iki pačios pirmenybių pabaigos varžėsi Kibirkštis su Maskvos Spartaku. Čia laimė buvo palankesnė spartaketėms, kurios ir pasipuošė sidabru. Kibirkšties komandoje žaidė: L. Vincaitė, Z. Bareikytė, N. Maskoliovaitė, N. Vaičiulėnaitė, G. Skurdenytė, E. Šniūrevičiūtė, I. Žukauskaitė, M. Beržinskaitė, A. Raščiauskaitė, A. Jankūnaitė, J. Kaluškevičiūtė, L. Gedminienė. Komandos treneriu buvo A. Gedminas.

Algis Gedminas, Vilniaus Kibirkšties komandos treneris.

Taip pat dar viena gera žinia moterų krepšinyje buvo ta, jog Kauno Politechnika žemesnėje grupėje laimėjo atrankines rungtynes ir kitą sezoną, kartu su Kibirkštimi, varžysis Sov. Sąjungos aukščiausioje klasėje.

Po moterų krepšinio pirmenybių buvo sudarytos Sov. Sąjungos rinktinės, kurias pateko 5 vilnietės; moterų rinktinė -- Z. Bareikytė ir L. Vincaitė, o jaunimo rinktinė -- N. Maskoliovaitė, E. Šniūrevičiūtė ir M. Vaičiulėnaitė.

* Lietuvos fechtavimo čempionatas pasibaigė Kaune. Nugalėtojai kovose rapyra tapo kauniečiai I. Mickutė ir A. Palčinskas, špaga -- to paties miesto atstovas V. Stašaitis, kardū -- vilnietis O. Malstėjus.

Kino teatras Lietuvos kaime

Kino seansai dabar Lietuvoje -- masiškiausiai lankomi kultūriniai renginiai. Kino filmai demonstruojami daugiau kaip keturiuose tūkstančiuose vietų. Lietuvos kaime veikia apie tūkstantis kino stacionarų, iš kurių beveik pusė gali demonstruoti plačiaekraninius filmus. Kiekviena-me rajone yra dešimtys mokyklinių kino teatrų, kuriuose, mokytojų prižiūrimi, filmus demonstruoja jaunieji kino mechanikai. Kino filmai šiandien nepa-keičiama vaizdinė priemonė liaudies universitetuose. Per praėjusius metus kaime kiną lankė apie 15 milijonų žiūrovų. Išaugo ir jų poreikiai. Vis daugiau pa-geldaujama filmų apie žmogų, apie jo vietą visuomenėje, apie šalies praeitį. Pamego kaimo gyventojai ir dokumentinius filmus.

Ypač dideli populiarumą iš-sikovojo lietuviškos kino apybraižos. Kaip didžiulė kino mėgėjų šventė sutin-kamas kaime kiekvienas naujas lietuviškas meninis filmas.

ELTA

* Tarybų S-gos tautybių sporto varžybose dalyvavo 1156 sportininkai. Kaimo sporto draugijas nugalėjo Nemuno atstovai. Bėgime II vietą laimėjo Vilniaus Nijolė Šabaitė. Paklaustas Lietuvos komandos vadovas Povilas Karoblis, ar Lietuvos sportininkais patenkintas, atsakė -- O, taip! Buvo stiprūs varžovai, o mes laimėjome tre-čią vietą. Geriausiai pasi-žymėjo Kauno vyrai: Vla-dimiras Dudinas ir Petras Simonėlis

PODAROGIFTS, Inc.

GEROS NAUJIENOS!

Mes vėl priimame užsakymus šaldytuvams:

ŠALDYTUVAI

2181	ZIL-Moskva 240 Ltr.	\$236.33
2182	Oka-3 200 Ltr.	\$212.11
2183	Yuryzan 175 Ltr.	\$196.00
2184	Orsk (KX-0100) 120 Ltr.	\$191.89
2185	Minsk-2 119 Ltr.	\$169.67
2186	Biryusa 160 Ltr.	\$191.89
2187	Mir 125 Ltr.	\$161.56
2188	Saratov 2, 85 Ltr.	\$111.11
2189	Dnepr or Donbas, 165 Ltr.	\$151.56

PUIKIOS DOVANOS!

MOTOCIKLAI MOTORINIAI SKUTERIAI MOTORINIAI DVIRAČIAI

2111	Ural-2 M-63 U su šoniniu automobiliu	\$771.60
2112	K-750 M su šoniniu automobiliu	\$740.74
2113	Jupiter-IŽ -2 su šoniniu automobiliu	\$377.11
2114	Jupiter IŽ	\$270.89
2115	IŽ -Planeta su dviem sėdynėm	\$258.33
2116	Voakhod su dviem sėdyn.	\$203.33
2117	M-105, 1 cilindras, 7 H.P., 123.5 c. c.	\$145.83
MOTORINIAI SKUTERIAI IR MOTORINIAI DVIRAČIAI		
2121	Tula-tourist, 10 H.P., 199 c. c.	\$225.00
2122	Viatka-VP-150 M, 6 H.P., 148 c. c.	\$145.89
2123	Riga-3, 2 H.P., 55 c. c.	\$79.22

PRISTATOMA TUOJAU -- SKUBINKITE SAVO UŽSAKYMUS

PODAROGIFTS, Inc.

220 PARK AVE. SOUTH
NEW YORK, N. Y. 10003

Tel: 212 -- 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Tel: 215 -- 925-3455

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036

Tel: 212 -- 245-7905

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel: 212 -- 581-7729

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas
Virginia 6-1800

PETER'S Sav.
Bar & Grill PETRAS KADAS

Jauki vieta įvairūs gėrimai. Graži salė pobūviams bei susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATsilANKANT

459 Grand Street Brooklyn, N. Y. 11211 Telefonas: EVergreen 4-8698

Mirė Teofilis Tilvytis

1969 m. gegužės 5 d. staiga mirė poetas Teofilis Tilvytis, Lietuvos respublikinio Taikos gynimo komiteto pirmininkas.

T. Tilvytis gimė 1904 metais sausio 15 d. Gaidžių kaime, Utenos rajone. Mokėsi Tauragnų ir Sėtos pradinėse mokyklose. Iš Utenos progimnazijos 1922 metais buvo pašalintas už antiklerikalines pažiūras. Persikėlęs į Kauną, lankė vaidybos studiją, dalyvavo "Vilkolakio" teatro spektakliuose, tarnavo raštininku. Pirmi jo eilėraščiai spaudoje pasirodė 1923 metais.

1926 metais išėjo T. Tilvyčio literatūrinių parodijų rinkinys "3 grenadieriai", išgarsinęs jį kaip talentingą lietuviškos parodijos kūrėją. Satyra tapo pagrindiniu jo kūrybos žanru. 1930 metais T. Tilvytis išleido groteskinę poemą "Artojų liai" (1 d.). Didelio populiarumo sulaukė poema "Dičius", geriausias jo satyrinis kūrinys, kupinas aštraus sąmojaus ir geliančios ironijos, ryškiai atskleidęs visuomenės moralinį smukimą. Opoziciniu nusiteikimu alsavo T. Tilvyčio satyrinių eilėraščių rinkinys "Sveiki, broliai dainininkai", kuris 1935 metais buvo konfiskuotas. Smaikščia plunksna T. Tilvytis aprašė valdininkijos gyvenimą savo romanuose "Ministerijos rožė" ir "Keltinė aplink stalą". Nuo 1933 metų iki 1940 metų T. Tilvytis redagavo satyros ir humoro savaitraštį "Kuntaplis", kuris buvo mėgiamas plačiausių sluoksnių.

1940 m. vasarą, T. Tilvytis aktyviai įsijungė į tarybinės lietuvių literatūros kūrėjų gretas. Jis buvo Lietuvos TSR Rašytojų sąjungos organizacinio komiteto narys, ėjo "Raštų" žurnalo redaktoriaus pavaduotojo pareigas. Tuo metu jis paruošė spaudai savo poemą "Artojų liai" I ir II d., išspausdino pluoštą aštrių satyrinių eilėraščių, sukūrė lyrinį ciklą "Peizažai". Hitlerininkų okupuotoje Lietuvoje T. Tilvytis kurį laiką buvo

TEOFILIS TILVYTIS

Paskutiniai žingsniai Vilniaus senamiestyje.

kalinamas Kauno kalėjime ir Pravieniškųjų koncentracijos stovykloje, vėliau gyvenimo kaime rašė "Artojų liai" III d., kurią paskelbė 1945 m.

Pirmajame pokario dešimtmetyje pasirodė T. Tilvyčio eilėraščių knygos "Baltijos vėjas", "Sonetai apie laimę", "Tėvynės laukuose". Plataus atgarsio sulaukė 1949 m. pasirodžiusi jo epinė poema "Usnynė", kuri buvo pavyzdžiui Valstybine premija.

1954-1955 m. buvo išleisti trys stambūs jo Raštų tomai. Vėlesniais metais T. Tilvytis plačiai reiškėsi satyroje, išleido eilėraščių rinkinius: "Nameliai mano brangūs".

"Deja, dar pasitaiko". 1962 m. poetas paskelbė heroinę poemą apie Vytautą Montvilą -- "Daina gyvybės kainą". Platus T. Tilvyčio kūrybinės veiklos baras buvo poezijos vertimai.

Literatūriniam ir visuomeniniam gyvenime T. Tilvytis buvo didžiai gerbiamas ir mylimas kaip paprastas, nuoširdus, rūpestingas žmogus, poetas ir pilietis, jautriai reaguojąs į visus gimtojo krašto reikalus, visada karštai besistelbiantis aktualiais lietuvių literatūros klausimais. XX amžiaus lietuvių literatūros istorijoje T. Tilvytis pasiliks kaip vienas žymiausių sodraus, liaudiško poetinio žodžio kūrėjų.

T. Tilvyčio palaikai buvo pašarvoti Vilniaus karininkų namuose. Palaidotas gegužės 7 d. Antakalnio kapinėse.

Dr. Aleksandras Volbergas, juvelirininkas ir finansininkas mirė Hamburge, Vokietijoje. Hamburgo laikraščiai rašo, kad jis buvo Lietuvos pilietis, gyvenęs Vokietijoje Nepriklausomos Lietuvos pasu, kurį kas antri metai atnaujindavęs Lietuvos Gen. Konsulatas Chicagoje nuo 1948 m. Anksčiau pasą gavęs Lietuvos Pasiuntinybėje Romoje.

MIRĖ BALETININKAS JONAS VASILIAUSKAS

Jonas Vasiliauskas, buvęs Lietuvos Balo Teatro artistas, po trečiojo širdies smūgio mirė Bostone bal. 26 d. Palaidotas bal. 29 d. Liko našlė T. Babuškinaitė Vasiliauskienė ir duktė Svetlana su šeima.

Jonas Vasiliauskas gimęs 1905 m. Biržuose. 1919 m. savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę ir dalyvavo kovose su bolševikais. 1923 dalyvavo Klaipėdos sukilime, buvo Šaulių ir Tautininkų sąjungos narys.

1924 m. Kaune mokėsi teatro vaidybos. 1928 m. baigęs baleto studiją buvo priimtas į Valst. teatrą, kuriame dirbo iki 1944 m. 1932 - '36 m. buvo baleto trupės sentūnas ir daug prisidėjęs prie Lietuvos Valst. baleto gastrolių organizavimo Monte Carlo ir Londone. 1933 - 1940 m. buvo Baltijos meno agentūros vadovu. Bendradarbiaudamas su Butkum ir Zacharinu, surengė eilę koncertų su žymiausiais tų laikų menininkais, jų tarpe dainininkais F. Šaliapinu, Tito Schipa, Toti del Monte, T. Menotti, pianistai Rubinstein ir Hoffman, dirigentais Breisach, Coats ir kt.

1949 m. atvyko į Ameriką ir apsigyveno Bostone.

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

VĒZYS IR NERVAI

Daugelio šalių psichiatrai ir onkologai mano, kad piktybinių auglių susidarymui turi reikšmės pergyvenimai.

Amerikiečių prof. K. Bansonas, ištyręs 80 vėžiū sergančių pacientų, nustatė, kad dauguma jų buvo patyrę sunkias dvasines traumas, depresijas, neviltį. Rochesterio universiteto bendradarbis V. Grinas, ištyręs 100 pacientų, išaiškino, kad jie, prieš susirgdami vėžiu, ilgokai jautė baimę, bejėgiškumą ir neviltį.

Zinoma, kad dvasiniai pergyvenimai veikia pagumburį -- hipotalamą. Tai svarbus smegenų centras, kuris psichinius dirginimus paverčia raumenų ląstelių veikla. Šis "smegenų transformatorius" reguliuoja hormonų gamybą, slopindamas arba skatindamas jų išsiskyrimą.

Kai kurie mokslininkai mano, kad prisilęgtas žmogaus pagumburis sustabdo hormonų išsiskyrimą. Todėl hormonai nebegali gerai atlikti biologinių jėgų, pastojančių kelių vėžinių ląstelių plėtimuisi, funkcijos.

Tačiau ne visos, o tik kai kurios nervų sutrikimų rūšys skatina vėžinius susirgimus. Tyrinėjimais padėjo išaiškinti, kad susirgusieji vėžiu anksčiau buvo pergyvenę stiprų nervų sukrėtimą dėl artimų giminių mirties.

Prof. Bansonas nustatė, kad visi ligoniai iš paviršiaus ramiai priėmė šį likimo smūgį. Tačiau jie visiškai užsidarė savyje, pasidarė nekaltūs. Užtuot išlieję skausmą sąsaramis, jie paslėpė jį giliai pasąmonėje.

Bansonas mano, kad viso šito priežastys susijusios su nervų sistemos vystymusi vaikystėje. Dauguma Bansono pacientų nebuvo patyrę reikiamo tėvų rūpesčio ir dėmesio, augo vieniši ir įpratę tvardyti savo emocijas.

Colorado universiteto medikas S. Margolinas taip pat pateikė faktų, įrodančių, kad esama ryšio tarp vėžio ir vaikystėje sutramdytų emocijų. Jis nustatė, kad vėžys labiau paplinta ten, kur žmogui uždrausta parodyti įvairius savo jausmus.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

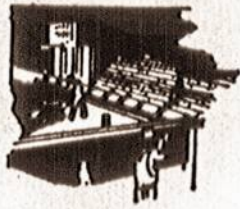
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

SERV-WELL ROOFING CO.

INC

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA
KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGE ĮRENGIA LANGUS

ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE,
SHINGLE ROOFING, GAMINA ASBESTO
ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK

Frank Brukas kalba lietuviškai

VIENYBĖ

* Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos sukaktuvinis seimas įvyksta New Yorke. Ta proga bus banketas gegužės 31 d. 8 val. vak. Hotel Roosevelt, prie Madison Ave. ir 45th St. Vakarienių metu dainuos Irena Stankūnaitė, šoklams gros Joe Thomas okestras.

* Elzbieta Kardelienė, buv. Lietuvos operos solistė ir neseniai mirusio red. Jono Kardelio našlė, neseniai iš Montrealo buvo atvykusi į New Yorką pavišėti. Viešėjo pas kolegę Vincę Jonuškaitę-Leskaitienę.

* Solistė Joan Boris Francis su vyru William Melniker, buvusiu MGM filmų bendrovės pareigūnu, Stowe, Vermont įsigijo namus su keliais akrais žemės ir ten šią vasarą steigia kursus jauniems talentingiems dainininkams.

LIET. ENCIKLOPEDIJOS NAUJI LEIDINIAI

Lietuvių Enciklopedijos anglų kalba du trečdaliai paruošti. Rudenį, tikimasi, jau bus atspausdinta.

Lietuvos Enciklopedija ruošiasi išleisti:

1. dr. Kasto Jurgėlos veikalą -- Lietuvos sukilimas 1862-64;

2. Bronio Raillos -- Dialogas su lietuviais;

3. dr. A. Sešplaukio -- Nemarijoji Žemė.

Jonas A. Mellius iš Gilbertville, Mass. Chicagoje dalyvavo Amerikos pienininkų suvažiavime.

POLITINIS SEMINARAS LIETUVIŲ JAUNIMUI

Birželio 7 ir 8 VLIKas New Yorke ruošia politinį seminarą jaunimui. Jaunimo organizacijoms kvietimai išsiuntinėti JAV ir Kanadoje.

Seminare bus 5 paskaitos, kiekviena skirta po 2 val., įimant diskusijas.

Kalbės: dr. J. K. Valiūnas, tema -- Konkreti VLIKO veikla; diplomacija -- dr. St. Baškis. Padėtis okupuotoje Lietuvoje -- dr. J. Puzinas, iš Philadelphijos, Laisvės komiteto vardu; J. Audėnas -- Lietuvos laisvės kovos sandara. Jis kalba kaip VLIKO vicepirmininkas. Dr. Algirdas Budreckis -- referuos Jaunimo reikalais, kaip VLIKO v-bos narys jaunimo reikalams.

Birželio 7 šeštadienio vakare bus pobūvis.

* Dr. Algirdas Šileika, Lietuvos Mokslų Akademijos Fizikos Instituto, Optikos sektoriaus vadovas, 4 mėnesius buvęs Brownute, Providence, R. I., grįžo į Lietuvą. Gyvendamas Providence, R. I. susipažino ir su dr. J. Matulioniu, Svečias taip pat lankėsi Chicagoje ir Kalifornijoje.

* Veronikai Beleckienei, sulaukusiai 80 m. amžiaus, gegužės 25 d. rengiamas gimtadienio pobūvis, jos sūnaus Vytauto Winter Garden salėje, Brooklyne.

Lietuvos dramos teatro pirmūnė Antanina Vainiūnaitė Kubertavičienė, siuometu viešinti pas dukrą Clevelande, vienoje iš jos sukurtų vaidmenų veikle "Figaro vestuvės" su aktorium L. Noreika, kuris taip pat neseniai lankėsi Amerikoje.

A. KUBERTAVIČIENĖS VIESNAGĖ AMERIKOJE

Šiomis dienomis New Yorke viešėjo Lietuvos dramos pirmūnė - veteranė Antanina Vainiūnaitė Kubertavičienė. Ji atvyko iš Lietuvos aplankyti savo dukros Dailios Maurukienės, žento, anūkių ir kitų giminių.

Susitiko su teatro kolegomis: Vince Jonuškaitė-Leskaitiene, Toska Daubaraitė, V. Valiuku, K. Vasiliausku, V. Žukausku, Juze Augaityte, Henriku Kačinsku ir kitais jaunystės bičiuliais.

Chicagoje matėsi su Stasiu Pilka, Alfonsu Brinka ir kitais. Ten žiūrėjo operos "Dana" spektaklį. Maloniai buvo nustebinta operos pastatymu ir balsų pajėgumu.

Viešėdama pas Vaivadus Washington, lankėsi Baltuose Rūmuose, Kapitolyje, Arlingtono kapinėse ir kit. Buvo lydima Elenos Vainiūnienės ir Mildos Vaivadienės.

Kiek ilgiau viešėjo pas brolių Petra ir jo žmoną. Aplankė lietuvių Liberty Federal banką, susipažino su Cheledenais ir kitais ten dirbančiais lietuviais, taip

pat pamatė istorines Philadelphijos vietas.

Lankėsi ir New Jersey pajūryje, Ocean City, Atlantic City ir kt. Kubertavičienė daug džiaugsmo suteikė išeivijos lietuviams savo apsilankymu Amerikoje, o ypač tiems jos gerbėjams, kurie ją prisimena iš spektaklių Lietuvos teatre.

A. Kubertavičienė Amerikoje dar bus iki rugpjūčio mėnesio, lankysis ir Kanadoje, kur nori susitikti su teatro kolegomis beipažįs-

tamais. A. Kubertavičienė į Lietuvą grįžta laivu Pushkin, kuris iš Montrealo išplauks rugp. 12 d.

* Dail. Juozas Šukys, 61 m. amžiaus, širdies priepuolio ištiktas staiga mirė savo namuose Flushing, N. Y. gegužės 6 d. Liko žmona Jūratė, sūnus Algis, dukros Eglė ir Ellen, brolis Albertas ir kiti.

Aldona Smilgaitė Dvarionienė, apie mėnesį laiko viešėjusi Amerikoje, apsilankymo metu Jungtinėse Tautose, pas dr. Levą Vladimirova, J. T. Bibliotekos direktorių.

Ruošiasi 1970 m. zygiams

United Baltic Appeal organizacijos metinis susirinkimas įvyko gegužės 3 New Yorke.

BALF reikalų vedėjui kun. F. Gelsčiūnui invokaciją sukalbėjus, buvo pakviestas kalbėti Urugvajaus ambasadorius Jungtinėse Tautose dr. Pedro Berro.

Į direktorių tarybą įėjo lietuviai: Dalia Bulgaraitytė, Kęstutis Miklas, Nancy Umbrazaitė, prel. J. Balckūnas, Gintarė Ivaška ir Vytautas Jurgėla. Pirmininku išrinktas kun. Trepša, vicepirmininkais V. Vinkman ir N. Umbrazaitė. Vykdančiuoju pirmininku Kęstutis Miklas.

1970 m. nutarta ruošti masiniai kreiptis į Jungt. Tautas, prašant pagelbėti išlaisvinti Pabaltijo valstybes.

Artistė Antanina Vainiūnaitė Kubertavičienė, po vizito Vienybėje, Onos Vaivadaitės lydima išvyksta pas brolių gyvenantį Philadelphijoje. New Yorkas viešniai patiko.

J. Valaičio foto